

Sygn. akt I CKU 65/96

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 29 stycznia 1997 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - J. Gudowski

Sędziowie: SN - E. Skowrońska-Bocian

SN - Z. Świeboda (spraw.)

Protokolant: I. Pawlata

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 1997 r.

na rozprawie sprawy z powództwa K. Z.

przeciwko T. K.

o ustalenie

na skutek kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich

RPO/[...]

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 11 czerwca 1996 r., sygn. akt I A Cz [...]

p o s t a n a w i a :

oddalić kasację i zasądzić od powódki na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Wojewódzkiego w G.) kwotę 262 zł tytułem opłat sądowych należnych od kasacji.

U Z A S A D N I E N I E

Postanowieniem z dnia 15 lutego 1996 r. Sąd Wojewódzki w G. odrzucił pozew K. Z. o ustalenie współwłasności nieruchomości. Sąd Wojewódzki przyjął, że o to samo roszczenie, między tymi samymi stronami została prawomocnie osądzona wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z dnia 27 lutego 1995 r. sprawa z pozwu K. Z. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym przez wpisanie w dziale II KW [...] prowadzonej przez Sąd Rejonowy w S. dla nieruchomości położonej w S. przy ul. C. [...] prawa własności T. K. i K. Z. każdego po połowie. Zdaniem Sądu w obu sprawach powódka domagała się ustalenia stanu prawnego nieruchomości i zachodzi tożsamość nieruchomości i identyczność stron.

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 11 czerwca 1996 r. oddalił zażalenie powódki na postanowienie Sądu Wojewódzkiego w G.. Sąd Apelacyjny uznał, że powódka w sprawie niniejszej oraz w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, domagała się ustalenia swego prawa własności do tej samej nieruchomości, powołując się na takie same argumenty. Zachodzi zatem w obu sprawach identyczność stron i roszczeń.

W kasacji Rzecznik Praw Obywatelskich wnosi o uchylenie postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 czerwca 1966 r. oraz postanowienia Sądu Wojewódzkiego w G. z dnia 15 lutego 1996 r. i o przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do merytorycznego rozpoznania. Skarżący zarzuca rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 199 § 1 pkt 2 kpc i art. 366 kpc oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiotu rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami (art. 366 kpc). Treścią prawomocnego wyroku jest osądzenie, tzw. rzecz osądzona. Rzecz osądzona charakteryzuje się tym, że strona w wyniku uprawomocnienia się wyroku stan prawny powagi rzeczy osądzonej, przejawiający się w określonej mocy samego wyroku i wszystkich jego skutków materialnoprawnych i cywilnoprawnych. W powagę rzeczy osądzonej wyposażone są orzeczenia rozstrzygające sprawę co do istoty, czyli orzeczenia mające treść pozytywną oraz orzeczenia mające treść negatywną. Konsekwencją procesową tego, że prawomocny wyrok korzysta z powagi rzeczy osądzonej jest to, że nie można skutecznie wszcząć postępowania w tym samym przedmiocie i między tymi samymi stronami. W takim wypadku pozew, jako niedopuszczalny, podlega odrzuceniu (art. 199 § 1 pkt 2 kpc). Tożsamość roszczenia zachodzi wówczas, gdy identyczny jest nie tylko przedmiot, ale i podstawa sporu (orzeczenie SN z dnia 9 VI 1971 r. II CZ 59/71 - OSNCP 1971, z. 12, poz. 226). Dla tożsamości orzeczeń potrzeba tożsamości podstawy faktycznej i prawnej, czyli normy prawnej roszczenia (orzeczenie SN z dnia 22 IV 1967 r. I CR 570/66 - OSPiKA 1968, z. 7-8, poz. 158).

W kasacji skarżący wskazuje na rozstrzygnięcie sprawy o uzgodnienie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym przez Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 27 lutego 1995 r. C [...] oraz treść żądania pozwu w sprawie C [...] Sądu Wojewódzkiego w G. zmierzającego do ustalenia współwłasności reprezentuje pogląd, że między obu sprawami nie zachodzi tożsamość podstawy prawnej. W pierwszej sprawie podstawą prawną był art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, a w drugiej sprawie podstawą prawną jest art. 189 kpc. Skarżący jednak zupełnie pomija w tej kwestii jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego, które obecny skład Sądu Najwyższego w pełni podziela, a streszczające się do tezy, że sprawa

o usunięciu niezgodności (art. 10) jest *sui generis* sprawą o ustalenie prawa (art. 189 kpc) albo szczególną postacią powództwa ustalającego (orzeczenie SN z dnia 10 X 1985 r. II CR 221/85 - OSNCP 1986, z. 7-8, poz. 125), od którego odróżnia ją wprawdzie odmienność podstawy prawnej i funkcji, ale upodabnia przesłanka interesu prawnego w ustaleniu rzeczywistego stanu prawnego (orzeczenie SN z dnia 23 XII 1988 r. III CRN 434/88 - OSNCP 1991, z. 1, poz. 22).

Z tych przyczyn kasacja uległa oddaleniu (art. 393¹² kpc).

aw